

К. А. ТИМИРЈАЗЕВ

ЖИВОТ БИЉКЕ

*ДЕСЕТ ПОПУЛАРНИХ ИЗЛАГАЊА
СА ЧЕТИРИ ПРИЛОЖЕНА ЈАВНА ПРЕДАВАЊА*

БИОГРАФСКА ЦРТИЦА И НАУЧНА РЕДАКЦИЈА
ПРОФ. Л. А. ИВАНОВА

КЛИМЕНТ АРКАДЈЕВИЋ ТИМИРЈАЗЕВ

БИОГРАФСКА ЦРТИЦА

У Москви близу бившег Страсног — сада Пушкиновог — трга налази се Тверски булевар. На једном његовом крају стоји споменик великом руском пјеснику Александру Сергјејевићу Пушкину, на другом — научнику-ботаничару Клименту Аркадјевићу Тимирјазеву. Пола часа хода од тога булевара, на периферији Москве, налази се у Совјетском Савезу најстарија Пољопривредна академија К. А. Тимирјазева (раније — Петровска академија). Именом К. А. Тимирјазева назван је Московски истраживачки биолошки институт, цијели низ просвјетних домова у Москви, Лењинграду. Много колхоза у различним областима и крајевима Совјетског Савеза такође носе почасно име К. А. Тимирјазева.

Ко је био Тимирјазев и шта је он урадио, да би заслужио такво поштовање од стране совјетског народа? На то питање добићемо одговор када се упознао с његовом биографијом.

ДЈЕТИЊСТВО И ДЈЕЧАШТВО

Тимирјазев се родио 23 маја 1843 године у Петрограду, по његовим ријечима, »дословно два корака од оне стијене на којој узлијеће гигант на бронзаном коњу« (овдје се мисли на споменик Петру I), на самом почетку оне Галерне улице, коју је прије непуне двије деценије залио крвљу народа »побједник« 14 децембра — Николај I. Прожививши првих двадесетпет година свога живота у Петрограду, Климент Аркадјевић сјећа се и под крај својих дана Петрограда као драгог родног краја. Наводећи историске дане које је преживио Петроград: 14 децембра 1825 године — устанак декабриста, 19 фебруара 1861 године — тако звано »ослобођење« сељака, 9 јануара 1905 године — пуцање на мирну демонстрацију радника код Зимског дворца, 27 фебруара 1917

године — дан свргнућа аутократије и, најзад 25 октобра — дан Велике пролетерске револуције — он је питао: »Гдје је тај град који би провео толико и таквих дана у току свега једног стољећа?«

Тимирјазев се родио у племићкој породици. Породица није имала средстава. Његов отац, Аркадиј Сјемјоновић, служио је у Петрограду као директор царинарнице. Не гледајући на свој службени положај, он је заступао републиканске идеје. Чак последије устанка декебриста 1825 године, у данима жестоке реакције, отац Тимирјазева није измијенио своје политичке погледе и поносио се тиме што се родио 1789 године — године буржоаске француске револуције.

»Једном, — приповиједао је Климент Аркадјевић, — када је 1848 године¹⁾ један сабесједник дошао оцу с питањем: »Какву каријеру спремате својој четворици синова?« — отац је извртао на шалу, али, када овај није одустајао, одговорио је: »Какву каријеру? А ево какву. Сашићу пет плавих блуза, као код француских радника, купићу пет пушака, и поћи ћемо са другим на Зимски дворца.«

Вјероватно, под утицајем оца Тимирјазев се одушевљавао историјом револуционарног покрета на Западу. »Особито су привлачили моју пажњу, — говорио је он — трагично-величанствени ликови бораца за правду и слободу у свим њиховим видовима, бораца који су на судбински начин падали као жртве те борбе.« »Још у дјетињству су ме Робеспјеру привлачиле ријечи које сам слушао од оца, убјеђеног републиканца из епохе Николаја I: »Частан је то био човјек, чист, свет човјек.«

Мајка Тимирјазева потицала је из енглеске породице, која је одавно живјела у Русији. Она је мрзила деспотску монархију Николаја првог и васпитавала је своје синове у духу те мржње. Климент Аркадјевић је приповиједао,

¹⁾ Те године је револуционарни талас протресао скоро цијелу Западну Европу, а у Русији се нарочито осилила реакција.